

Gunilla och Rasmus svarar

I den här spalten kommer vi, Gunilla och Rasmus, att ta upp frågor som kan beröra både adopterade och adoptivfamiljer. Ofta finns det inte ett universellt svar - utan snarast handlar det om vad som kan vara mer eller mindre rätt för den enskilda personen eller familjen. Från våra olika perspektiv kommer vi i fortsättningen att ta upp olika tankar kring adoption. Du är välkommen att själva komma med frågor till den här spalten.

Flertalet av de barn som behöver en adoptivfamilj har idag någon form av special needs. Men vad händer om man känner att man som förälder måste säga nej till ett visst barn för att deras special needs känns för stort att hantera eller ligger bortom den egna bilden av ens föräldraskap?

Gunilla: De senaste åren har jag haft flera samtal från föräldrar som känner sig vilslna och osäkra på om de ska säga ja eller nej i samband med att de fått en förfrågan om ett visst barn. Det här är ingen lätt situation och föräldrar plågas ofta av osäkerheten kring om de fattar "rätt eller fel" beslut. Men det dyker även upp moraliska dilemman kring om barnet kommer att kunna få en annan förälder ifall de själva säger nej. Ibland ställs det även på sin spets om adoption verkligen är det rätta alternativet för dem med tanke på att nästan alla adoptioner idag är special needs. Även om man säger nej till en förfrågan om ett visst barn så kan det för flera vara så att det barnet på olika sätt ändå kommer att följa dem i tankarna genom livet - "Vad blev det av barnet och tänk om..."

Det finns så klart inget enkelt svar eller råd att ge. Ibland kan beslutet grunda sig på rationella skäl som att det kommer att påverka livet för mycket eller att barnets behov är större än den egna förmågan. I andra fall fattas beslutet på känslomässiga grunder där det helt enkelt känns för osäkert kring hur framtiden kan komma att bli och det skrämmer för mycket då mycket känns så osäkert.

Jag brukar i mötet med rådvilla föräldrar försöka hjälpa dem med att komma i kontakt med vad de egentligen vill även om det kan kännas främmande att möta tankar och känslor som de kanske inte alltid kan eller vill komma i kontakt med. Det viktigaste är att man ändå landar i att ha en förklaring som man själv kan stå för inför själv mer än inför andra - oavsett beslut. Sedan går det inte att få några garantier. Adoption och föräldraskap överlag ger inga garantier och ingen kan sia om framtiden. De speciella behoven hos varje barn kan dock till viss del säga något om vilka behov barnen kan komma att behöva få tillgodosedda - men vi kan aldrig veta säkert! För de allra flesta kommer beslutet att fattas på en kombination av fakta, rationalitet och känslor. Inte alltför sällan handlar adoption och föräldraskap om att ta varandra i handen och tillsammans "hoppa" ut i det okända och ha tillit till den egna och barnets förmåga och att det kan finnas hjälp på vägen om det blir för svårt. Kanske är det just det som är en av tjusningen med adoption - att vi inte alltid vet...

Rasmus: Har man rätt att säga nej till ett barn? Jo, det tycker jag. Om man har känner sig osäker så är det bättre att avstå och det gäller även om man är osäker på adoption överhuvudtaget. Jag tycker att man bara ska adoptera ett barn om man till 100 procent kan lova barnet att ge barnet goda förutsättningar och all kärlek barnet behöver men också att man är beredd att ge massor av tid att ta hand om barnet.

Tiden är särskilt viktig tycker jag om man ska adoptera ett barn med diagnoser/trauma eller svår bakgrund. Att adoptera ett barn med "special needs" kräver mer av allt och är man som förälder inte är redo för att ta ansvaret så ska man absolut inte känna sig som dålig människa för det. Bättre att säga nej till ett barn om man vet att man inte kan ge barnet en bra framtid än att säga ja och det går utför. Hur vet man då om man är redo för att adoptera ett barn med "special needs"? Känner du för stort tvivel, rädsla och osäkerhet så är det nog ingen bra idé. Förresten så har väl alla special needs så det handlar även om att helt enkelt våga ibland och det tror jag de flesta egentligen gör. Jag tycker att man måste vara extra medveten om vad det innebär att adoptera för barnet kommer att behöva extra kärlek och tid under sin uppväxt och kan man inte ge det så tycker jag att man ska fundera på om adoption verkligen är rätt sak att göra. Men är man en dålig människa om man säger nej till en förfrågan eller avstår från adoption? Nej, man är aldrig en dålig människa för att man säger nej till att adoptera ett barn. Det viktigaste är att veta var man själv står.

Den 4 december kl 18.00-20.00 finns det möjlighet att träffa Gunilla och Rasmus på en samtalskväll i Uppsala. För information skicka ett mejl till: adoption.familj@telia.com. Begränsat antal deltagare.

Gunilla Cederholm Wilhelmsson, verksam som leg psykoterapeut och familjeterapeut vid Lainio Centret och sedan många år är specialiserad på adoptionsspecifika frågeställningar, barn med special needs och arbetar med stöd till adoptivfamiljer och adopterade.

Rasmus Cederholm, adopterad, 19 år och studerande.

Du når Gunilla och Rasmus via mail: adoption.familj@telia.com